

Βρυξέλλες, 16 Αυγούστου 2022
(OR. el)

11788/22

RECH 464
COMPET 650
IND 315
MI 620
EDUC 291
TELECOM 341
ENER 393
ENV 802
AGRI 365
TRANS 527
SAN 485
ATO 63

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	5 Αυγούστου 2022
Αποδέκτης:	Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2022) 389 final
Θέμα:	ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ Ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και την παρακολούθηση των προγραμμάτων «Ορίζων Ευρώπη» και «Ορίζων 2020» το 2021

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2022) 389 final.

σνημμ.: COM(2022) 389 final

Βρυξέλλες, 5.8.2022
COM(2022) 389 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

**Ετήσια έκθεση σχετικά με τις δραστηριότητες έρευνας και τεχνολογικής ανάπτυξης της
Ευρωπαϊκής Ένωσης και την παρακολούθηση των προγραμμάτων «Ορίζων Ευρώπη»
και «Ορίζων 2020» το 2021**

1. ΙΣΤΟΡΙΚΟ

Η παρούσα έκθεση, η οποία συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 190 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το άρθρο 7 του κανονισμού (ΕΕ) 2021/695 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση της Συνθήκης Ευρατόμ, σε συνδυασμό με το [άρθρο 50 του προγράμματος-πλασίου έρευνας και καινοτομίας «Ορίζων Ευρώπη»](#) και το άρθρο 12 του [κανονισμού \(Ευρατόμ\) 2021/765 του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας](#), παρέχει μια μη εξαντλητική επισκόπηση των βασικών δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας (στο εξής: E&K) της ΕΕ το 2021 και της παρακολούθησης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», του προγράμματος «Ορίζων 2020» και του προγράμματος Ευρατόμ.

2. ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Οι δραστηριότητες E&K της ΕΕ το 2021 επικεντρώθηκαν και πάλι στην αντιμετώπιση της **πανδημίας COVID-19** και στον μετριασμό των επιπτώσεών της στην ευρωπαϊκή κοινωνία και οικονομία. Για την τόνωση της ανάκαμψης μετά την πανδημία στην ΕΕ, δρομολογήθηκε ο **μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας** (διαθέτοντας 800 δισ. EUR σε δάνεια και επιχορηγήσεις).

Το 2021 δρομολογήθηκε το πρόγραμμα **«Ορίζων Ευρώπη»**, το εμβληματικό πρόγραμμα της ΕΕ για την E&K στο τρέχον πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027, με προϋπολογισμό 95,5 δισ. EUR και επιπλέον 5,4 δισ. EUR από τον μηχανισμό ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

2.1. Πανδημία COVID-19

Η Επιτροπή συνέχισε να επενδύει στην E&K για εμβόλια και θεραπείες, ιδίως για την εμφάνιση νέων παραλλαγών. Έως το τέλος του προηγούμενου προγράμματος E&K «Ορίζων 2020», είχαν κινητοποιηθεί 872,18 εκατ. EUR για τη χρηματοδότηση έρευνας σχετικά με τον κορονοϊό, συμπεριλαμβανομένων διαγνωστικών μεθόδων, θεραπειών, εμβολίων, έργων επιδημιολογίας, της ετοιμότητας και αντιμετώπισης εξάρσεων νόσων, κοινωνικοοικονομικών θεμάτων, θεμάτων ψυχικής υγείας, παραγωγής και ψηφιακών τεχνολογιών, καθώς και των υποδομών και των πόρων δεδομένων που καθιστούν δυνατή την εν λόγω έρευνα. Οι εν λόγω προσπάθειες αποτυπώθηκαν σε διάφορες δραστηριότητες που παρατίθενται κατωτέρω:

- Η έγκριση της δέσμης μέτρων για την HERA, η οποία συνίσταται στην [ανακοίνωση για την παρουσίαση της Αρχής Ετοιμότητας και Αντιμετώπισης Καταστάσεων Έκτακτης Υγειονομικής Ανάγκης \(στο εξής: HERA\)](#) (Σεπτέμβριος 2021), την [απόφαση της Επιτροπής για τη σύσταση της HERA](#) και την [πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου μέτρων για τη διασφάλιση της προμήθειας ιατρικών αντιμέτρων αναγκαίων για την αντιμετώπιση κρίσεων σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης στον τομέα της δημόσιας υγείας σε επίπεδο Ένωσης](#). Κατά τα επόμενα 6 έτη, θα διατεθούν 1,7

δισ. EUR στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» ώστε να συμβάλουν στην επίτευξη των στόχων της HERA.

- [Η ανακοίνωση «Εκκολαπτήριο HERA: Αντιμετωπίζουμε προληπτικά και από κοινού την απειλή των παραλλαγών COVID-19»](#) (Φεβρουάριος 2021) αποσκοπεί στην αντιμετώπιση της αυξημένης εξάπλωσης νέων παραλλαγών SARS-CoV-2.
- [Η στρατηγική της ΕΕ για τα φαρμακοθεραπευτικά μέσα κατά της COVID-19](#) (Μάιος 2021) διευκρίνισε ότι η επένδυση στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» θα στηρίξει δοκιμές εμβολίων και φαρμακοθεραπευτικές δοκιμές.
- [Η ανακοίνωση «Πρώτα διδάγματα από την πανδημία της COVID-19»](#) (Ιούνιος 2021) απαριθμεί 10 αντληθέντα διδάγματα, μεταξύ άλλων ότι «η πανευρωπαϊκή προσέγγιση είναι απαραίτητη για να καταστεί η κλινική έρευνα ταχύτερη, ευρύτερη και αποτελεσματικότερη».
- Στις 17 Δεκεμβρίου 2021 διοργανώθηκε διάλογος «από την έρευνα στα μέτρα πολιτικής» για τη νόσο COVID-19 με σκοπό τη διευκόλυνση της έρευνας σχετικά με την παραλλαγή Όμικρον.
- Η [ευρωπαϊκή πλατφόρμα δεδομένων COVID-19](#) εξακολουθεί να αναπτύσσεται, διατηρώντας επί του παρόντος σχεδόν 10 εκατομμύρια αρχεία διαφορετικών τύπων δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων πάνω από 4,5 εκατομμυρίων γονιδιωμάτων του ιού και περισσότερων από 4,3 εκατομμυρίων ανεπεξέργαστων αλληλουχιών του ιού.
- Το [μανιφέστο της ΕΕ για τη νόσο COVID-19](#) για τη μεγιστοποίηση της υιοθέτησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων επεκτάθηκε.

2.2. Πράσινη και ψηφιακή μετάβαση

Με την έναρξη ισχύος του [ευρωπαϊκού νομοθετήματος για το κλίμα](#) (Ιούνιος 2021), οι στόχοι για μηδενικές καθαρές εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου έως το 2050 και μείωση των εκπομπών κατά τουλάχιστον 55 % έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, κατέστησαν νομικά δεσμευτικοί στην ΕΕ. Τον Ιούλιο του 2021, η Επιτροπή ενέκρινε τη [δέσμη προσαρμογής στον στόχο του 55 %](#) ώστε να καταστήσει τις πολιτικές της ΕΕ για το κλίμα, την ενέργεια, τη χρήση της γης, τις μεταφορές και τη φορολογία κατάλληλες για την επίτευξη των στόχων, συμπεριλαμβανομένου του στόχου της χρήσης του 35 % της χρηματοδότησης της έρευνας και της καινοτομίας στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για πράσινες επενδύσεις. Όσον αφορά την ενέργεια, οι κύριοι στόχοι της δέσμης προσαρμογής στον στόχο του 55 % ήταν οι εξής:

- Επιτάχυνση των προσπαθειών ενεργειακής απόδοσης σε όλους τους τομείς.
- Να καταστεί υποχρεωτική η ανακαίνιση κτιρίων και να καταστούν κτίρια μηδενικών εκπομπών τα νέα κτίρια έως το 2030.

- Ενίσχυση της ανάπτυξης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, ώστε τουλάχιστον το 40 % της κατανάλωσης ενέργειας να καλύπτεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας έως το 2030.

Η [έκτη έκθεση για την κατάσταση της Ενεργειακής Ένωσης](#) συνοδεύεται από έκθεση σχετικά με την ανταγωνιστικότητα των τεχνολογιών καθαρής ενέργειας, η οποία καταδεικνύει ότι η ΕΕ παραμένει στην πρώτη γραμμή της έρευνας στον τομέα της καθαρής ενέργειας.

Η εφαρμογή της [στρατηγικής της ΕΕ για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα](#) περιλάμβανε διάφορες νομοθετικές προτάσεις το 2021 στο πλαίσιο της δέσμης προσαρμογής στον στόχο του 55 % (π.χ. [κανονισμός για τις υποδομές εναλλακτικών καυσίμων](#) και πρωτοβουλίες [ReFuelEU aviation](#) και [FuelEU maritime](#)) και της δέσμης μέτρων για αποδοτική και πράσινη κινητικότητα τον Δεκέμβριο (π.χ. αναθεώρηση του [κανονισμού ΔΕΔ-Μ](#) και της [οδηγίας ITS](#), καθώς και ενός νέου [πλασίου αστικής κινητικότητας της ΕΕ](#)).

Η [ανακοίνωση με τίτλο «Βιώσιμοι κύκλοι άνθρακα»](#) (Δεκέμβριος 2021) προωθούσε την Ε&Κ με σκοπό την αύξηση των απορροφήσεων και της αποθήκευσης άνθρακα από την ατμόσφαιρα.

Με σκοπό την προετοιμασία για τις αναπόφευκτες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και προκειμένου να καταστεί η κοινωνία ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή έως το 2050, εγκρίθηκε η [στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή](#) (Φεβρουάριος 2021), στην οποία υπογραμμίζεται ο ρόλος της επιστήμης.

Το 2021, για πρώτη φορά από την έναρξη λειτουργίας του [Ταμείου Καινοτομίας για το σύστημα εμπορίας εκπομπών](#), η ΕΕ επενδύει πάνω από 1,1 δισ. EUR σε επτά καινοτόμα έργα, με στόχο την εισαγωγή ρηξικέλευθων τεχνολογιών στην αγορά i) ενεργοβόρων βιομηχανιών· ii) υδρογόνου· iii) δέσμευσης, χρήσης και αποθήκευσης διοξειδίου του άνθρακα· και iv) ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Η περιβαλλοντική διάσταση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας υποστηρίχθηκε επίσης το 2021 με την έγκριση σειράς πρωτοβουλιών στο πλαίσιο της [στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα](#) (όπως η δασική στρατηγική και η στρατηγική για το έδαφος), του [σχεδίου δράσης για μηδενική ρύπανση](#) και του [σχεδίου δράσης για την κυκλική οικονομία](#). Η έρευνα που προτάθηκε στο πλαίσιο των θεμάτων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» το 2021 στήριξε τις εν λόγω πρωτοβουλίες πολιτικής.

Εγκρίθηκε η συμφωνία για τη μεταρρύθμιση της [κοινής γεωργικής πολιτικής](#) (Δεκέμβριος 2021) καθώς και ένα [σχέδιο δράσης για την οργανική παραγωγή](#), το οποίο αναθέτει σημαντικό ρόλο στην Ε&Κ. Η Ε&Κ θα είναι επίσης σημαντική για την ανάπτυξη της ανθρακοδεσμευτικής γεωργίας μετά την [ανακοίνωση για τους βιώσιμους κύκλους άνθρακα](#).

Η Επιτροπή ενέκρινε πρόταση [σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τη διασφάλιση δίκαιης μετάβασης προς την κλιματική ουδετερότητα](#), την οποία εξέδωσε το Συμβούλιο στις 16 Ιουνίου 2022, στην οποία τα κράτη μέλη δεσμεύονται να εφαρμόσουν ολοκληρωμένες δέσμες μέτρων πολιτικής, σύμφωνα με τις συνθήκες που επικρατούν σε εθνικό επίπεδο, ώστε να διασφαλίσουν τη δίκαιη και συμπεριληπτική πράσινη μετάβαση.

Η [ανακοίνωση για βιώσιμη γαλάζια οικονομία στην ΕΕ](#) (Μάιος 2021) επικεντρώνεται σε μια Πράσινη ανάκαμψη για τη γαλάζια οικονομία – Μετασχηματισμός της γαλάζιας οικονομίας της ΕΕ για ένα βιώσιμο μέλλον, υπογραμμίζοντας τον ρόλο της Ε&Κ στην προώθηση του εν λόγω μετασχηματισμού.

Ο [πράσινος χάρτης για τις δράσεις Skłodowska-Curie](#) προωθεί τη βιώσιμη εφαρμογή των ερευνητικών δραστηριοτήτων. Πρόκειται για κώδικα ορθής πρακτικής για κάθε άτομο και ίδρυμα που λαμβάνει χρηματοδότηση.

Η Επιτροπή πρότεινε μια [πορεία προς την ψηφιακή δεκαετία](#). Στο πλαίσιο αυτό καθορίζονται συγκεκριμένοι ψηφιακοί στόχοι τους οποίους αναμένεται να επιτύχει η ΕΕ έως το 2030. Η πρόταση θεσπίζει επίσης έναν κύκλο συνεργασίας μεταξύ της Επιτροπής και των κρατών μελών, ο οποίος παρέχει ένα πλαίσιο για την ανάπτυξη πολυκρατικών έργων τα οποία κανένα μεμονωμένο κράτος μέλος δεν θα μπορούσε να αναπτύξει μεμονωμένα (π.χ. υπολογιστική υψηλών επιδόσεων, ασφαλής κβαντική επικοινωνία).

2.3. Βιομηχανία

Στην επικαιροποιημένη [βιομηχανική στρατηγική](#) (Μάιος 2021) επιβεβαιώνεται η Ε&Κ ως κινητήρια δύναμη για την προώθηση της ευρωπαϊκής βιομηχανίας στην πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Ένα νέο όραμα για μια πράσινη, ανθεκτική και ανθρωποκεντρική βιομηχανία αναπτύχθηκε στην έννοια «[Βιομηχανία 5.0](#)» (Ιανουάριος 2021). Η Επιτροπή δημοσίευσε τον [δείκτη επιδόσεων μετάβασης](#) του 2020, ο οποίος παρακολουθεί τη μετάβαση προς μια κυκλική και αναγεννητική βιομηχανία της ΕΕ και τον [πίνακα αποτελεσμάτων για τις βιομηχανικές επενδύσεις στην Ε&Α της ΕΕ του 2021](#), στον οποίο απαριθμούνται οι κορυφαίοι 2 500 ιδιώτες επενδυτές στην Ε&Α.

Το 2021, δρομολογήθηκε ένα ολοκληρωμένο [διαστημικό πρόγραμμα της ΕΕ](#). Συγκεντρώνει επιχειρησιακές δραστηριότητες για τη δορυφορική πλοήγηση, τη γεωσκόπηση και τις νέες [κυβερνητικές δορυφορικές επικοινωνίες της ΕΕ](#) και τις συνιστώσες επίγνωσης της κατάστασης στο διάστημα, συμπεριλαμβανομένης της επιτήρησης του διαστήματος και της παρακολούθησης των δορυφόρων και των διαστημικών υπολειμμάτων.

2.4. Ασφάλεια

Η Επιτροπή δημοσίευσε έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της με τίτλο «[Ενίσχυση της ασφάλειας μέσω της έρευνας και της καινοτομίας](#)», στο οποίο παρατίθενται παραδείγματα του τρόπου με τον οποίο οι αρχές επιβολής του νόμου και οι συνοριοφύλακες επωφελούνται από την έρευνα της ΕΕ στον τομέα της ασφάλειας. Το έγγραφο περιγράφει τον τρόπο υιοθέτησης των αποτελεσμάτων της έρευνας σε επιχειρησιακά εργαλεία, συμπεριλαμβανομένης της νέας [κοινότητας για την ευρωπαϊκή έρευνα και καινοτομία στον τομέα της ασφάλειας](#), στην οποία συμμετέχουν όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

2.5. Σύμπραξη με τα κράτη μέλη

Το 2021, σημειώθηκε σημαντική πρόοδος στον ανανεωμένο Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας (στο εξής: EXE) με τη [σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με ένα σύμφωνο για την έρευνα και την καινοτομία](#) και το [θεματολόγιο πολιτικής για τον EXE](#). Καθορίζονται 20 μέτρα για την περίοδο 2022-2024, συμπεριλαμβανομένης της ανταλλαγής ανοικτής γνώσης και της προώθησης ελκυστικών επιστημονικών σταδιοδρομιών.

Η αξιοποίηση της γνώσης είναι καίριας σημασίας για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων της E&K στην κοινωνία και την οικονομία. Η Επιτροπή εκπόνησε το σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου σχετικά με τις [ευρωπαϊκές κατευθυντήριες αρχές για την αξιοποίηση της γνώσης](#) και διοργάνωσε την πρώτη Εβδομάδα Αξιοποίησης της Γνώσης της ΕΕ (Απρίλιος 2021).

Ο κύκλος συντονισμού της οικονομικής πολιτικής του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου αντικαταστάθηκε προσωρινά από τα [εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας](#). Η Επιτροπή έλαβε 26 σχέδια και ενέκρινε 22 από αυτά —όλα περιλαμβάνουν συγκεκριμένες προτάσεις για επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις στην E&K.

Με τη [διακήρυξη της Λιουμπλιάνια για την ισότητα των φύλων στην έρευνα και την καινοτομία](#), η Επιτροπή, 25 κράτη μέλη και 12 συνδεδεμένες χώρες ενίσχυσαν τις προσπάθειές τους για δίκαια, ανοικτά και χωρίς αποκλεισμούς συστήματα έρευνας που διασφαλίζουν την ισότητα των φύλων.

2.6. Διεθνείς πτυχές

Η [ανακοίνωση για την παγκόσμια προσέγγιση στην έρευνα και την καινοτομία](#) επιβεβαιώνει τη δέσμευση της ΕΕ να διατηρήσει τον ανοικτό χαρακτήρα της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα της E&K, προωθώντας παράλληλα την αμοιβαιότητα που στηρίζεται σε θεμελιώδεις αξίες, με έμφαση στην προστασία της ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας της ΕΕ.

Στις 6 Οκτωβρίου 2021, η ΕΕ και οι ηγέτες των Δυτικών Βαλκανίων δρομολόγησαν το [θεματολόγιο για τα Δυτικά Βαλκάνια για την καινοτομία, την έρευνα, την εκπαίδευση, τον πολιτισμό, τη νεολαία και τον αθλητισμό](#) στη [σύνοδο κορυφής του Brdo](#).

Έξι προτεραιότητες για την E&K μετά το 2020 ενσωματώθηκαν στην αναθεωρημένη αρχιτεκτονική της [Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης](#) το 2021 για την ενίσχυση των ικανοτήτων καινοτομίας των ανατολικών εταίρων.

Αναπτύχθηκε ένα νέο [θεματολόγιο συνεργασίας για την έρευνα και την καινοτομία](#) με τη Μεσόγειο. Επιπλέον, έχουν σημειώσει πρόοδο οι εργασίες για έναν κοινό χάρτη πορείας ΕΕ-Κίνας για μελλοντική επιστημονική και τεχνολογική συνεργασία. Η E&K κατείχε επίσης εξέχουσα θέση στη [σύνοδο κορυφής ΕΕ-ΗΠΑ που πραγματοποιήθηκε στις Βρυξέλλες στις 5 Ιουνίου 2021](#). Η επιτυχής συνεργασία με τη Λατινική Αμερική και την Καραϊβική στον τομέα της E&K επισημάνθηκε από το Συμβούλιο κατά την [έγκριση του στρατηγικού χάρτη πορείας μεταξύ της ΕΕ και της Κοινότητας των κρατών της Λατινικής Αμερικής και της Καραϊβικής \(CELAC\)](#).

Όπως τονίζεται στην [επανεξέταση της εμπορικής πολιτικής](#) του 2021, η καινοτομία είναι καίριας σημασίας για τη μακροπρόθεσμη ανταγωνιστικότητα της ΕΕ και την ανοικτή

στρατηγική αυτονομία της, καθώς ενισχύει τον κανονιστικό της αντίκτυπο και τη θέση της σε βασικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένου του ψηφιακού εμπορίου.

2.7. Μη πυρηνικές άμεσες δράσεις που υλοποιούνται από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής (στο εξής: JRC)

Το JRC υποστήριξε πολυάριθμες πρωτοβουλίες της Επιτροπής με επιστημονικά στοιχεία και αναλύσεις. Για παράδειγμα, συνέβαλε στην καταπολέμηση της νόσου COVID-19 μέσω της παρακολούθησης των επιδόσεων των πλέον χρησιμοποιούμενων μεθόδων δοκιμών και της ανάπτυξης υλικών αναφοράς της συγκέντρωσης πληροφοριών σχετικά με τα ιατροτεχνολογικά προϊόντα διενέργειας δοκιμών για τη νόσο COVID-19 και της [δημοσιοποίησής τους](#) της συμβολής στη δημιουργία [κοινού καταλόγου ταχέων διαγνωστικών ελέγχων αντιγόνων για τη νόσο COVID-19](#) και της παροχής καθημερινών ενημερώσεων για τα [ασφαλή ταξίδια](#).

3. ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΟΡΙΖΩΝ ΕΥΡΩΠΗ», ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΟΡΙΖΩΝ 2020» ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΥΡΑΤΟΜ

3.1. Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» το 2021 — Σημαντικά σημεία και εξελίξεις

Στις αρχές του 2021, εκδόθηκαν οι νομικές πράξεις του νέου προγράμματος-πλαisiού [«Ορίζων Ευρώπη»](#) με γνώμονα τον αντίκτυπο και το [στρατηγικό του σχέδιο](#) για την περίοδο 2021-2024. Η Επιτροπή ενέκρινε το κύριο πρόγραμμα εργασιών για την περίοδο 2021-2022 στις αρχές του 2021 (που αφορά τη νόσο COVID-19) και την πλήρη έκδοσή του τον Ιούνιο. Στη συνέχεια έγιναν περαιτέρω τροποποιήσεις τον Οκτώβριο (άρθρο 22 παράγραφος 5) και τον Δεκέμβριο (τροπολογία σχετικά με τις αποστολές). Συστάθηκαν οι αντίστοιχες συνθέσεις της επιτροπής προγράμματος και προκηρύχθηκαν οι πρώτες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων. Για την προετοιμασία του κύριου προγράμματος εργασιών 2023-2024, καταρτίστηκαν από κοινού με όλες τις ενδιαφερόμενες υπηρεσίες σχέδια εγγράφων προσανατολισμού.

Το 2021, η Επιτροπή προώθησε το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» μέσω δράσεων επικοινωνίας για τους πολίτες και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Για παράδειγμα, διοργανώθηκαν ειδικά διαδικτυακά σεμινάρια κατά τις Ευρωπαϊκές Ημέρες Έρευνας και Καινοτομίας το 2021 (με 21 000 συμμετέχοντες) και πραγματοποιήθηκαν 14 ενημερωτικές συναντήσεις για την παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τα χρηματοδοτικά μέσα (235 000 προβολές).

Τα νέα μέσα E&K του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» περιλαμβάνουν το [Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας](#), την επόμενη γενιά των [ευρωπαϊκών συμπράξεων](#) και τις [αποστολές](#). Οι πέντε αποστολές δρομολογήθηκαν τον Σεπτέμβριο του 2021 ως καινοτόμος προσέγγιση για την επίτευξη τολμηρών και μετρήσιμων στόχων έως το 2030. Η Επιτροπή προώθησε τις αποστολές μέσω δράσεων επικοινωνίας, όπως ένα [βίντεο στο οποίο εμφανίζονταν οκτώ επίτροποι](#) (41 000 προβολές), ενημερωτικά δελτία και εκστρατείες στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Το 2021 το πρώτο πρόγραμμα εργασιών του [Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας](#) (στο εξής: ΕΣΚ) διέθεσε πάνω από 1,5 δισ. EUR μέσω ευκαιριών χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένων των σκελών που περιγράφονται κατωτέρω:

- [Το μέσο Accelerator του ΕΣΚ](#) (περίπου 1 δισ. EUR) χρηματοδοτεί νεοφυείς επιχειρήσεις και μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (στο εξής: ΜΜΕ) για την ανάπτυξη και την επέκταση καινοτομιών υψηλού αντικτύπου που έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν νέες αγορές ή να διαταράξουν τις υφιστάμενες.
- [Το Pathfinder του ΕΣΚ](#) (300 εκατ. EUR) αναλαμβάνει οραματική έρευνα που έχει τη δυνατότητα να οδηγήσει σε τεχνολογικά άλματα.
- [Η μετάβαση του ΕΣΚ](#) (περίπου 100 εκατ. EUR) αποσκοπεί στη μετατροπή των αποτελεσμάτων της έρευνας σε ευκαιρίες καινοτομίας.

Εγκρίθηκαν τα δύο πρώτα προγράμματα εργασιών του [Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Καινοτομίας](#), με τα οποία διατέθηκαν 1,9 δισ. EUR και 2,4 δισ. EUR αντίστοιχα για να βοηθηθούν κορυφαίοι ερευνητές κατά τη διεξαγωγή έρευνας αιχμής.

Στη [διάσκεψη για την κλιματική αλλαγή στη Γλασκώβη](#), δρομολογήθηκε επίσημα η [εταιρική σχέση EE-Catalyst](#). Η εν λόγω εταιρική σχέση θα κινητοποιήσει έως και 820 εκατ. EUR (2022-2026: 200 εκατ. EUR από το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη»). Οι επενδύσεις θα κατευθυνθούν σε έργα που βασίζονται στην ΕΕ με υψηλό δυναμικό για πράσινο υδρογόνο, βιώσιμα καύσιμα αεροσκαφών, δέσμευση διοξειδίου του άνθρακα απευθείας από την ατμόσφαιρα και αποθήκευση ενέργειας μεγάλης διάρκειας.

Στο πλαίσιο του [διαστημικού προγράμματος της ΕΕ](#), αποδίδεται μεγαλύτερη σημασία στη συμβολή του τμήματος του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» που αφορά τη διαστημική Ε&Κ στη μελλοντική θωράκιση των στρατηγικών επενδύσεων της ΕΕ στο διάστημα. Στα παραπάνω περιλαμβάνεται η εξέλιξη των συνιστωσών του διαστημικού προγράμματος, η στρατηγική αυτονομία στις δορυφορικές τεχνολογίες, η πρόσβαση στο διάστημα και η αφομοίωση από την αγορά των διαστημικών υπηρεσιών και εφαρμογών.

Στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», οι [δράσεις Marie Skłodowska-Curie](#) δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στη διατομεακή συνεργασία, την αποτελεσματική εποπτεία και τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Το πρόγραμμα εξακολούθησε να αποτελεί βέλτιστη πρακτική στήριξης των ερευνητριών (οι οποίες αποτελούν το 41,6 % του συνόλου των ερευνητών). Το πρόγραμμα γιόρτασε την 25η επέτειό του το 2021 και έχει στηρίξει περισσότερους από 145 000 ερευνητές από το 1996.

Η [νομική βάση του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας](#) (στο εξής: EIT) ενοποιήθηκε. Το νέο [στρατηγικό θεματολόγιο καινοτομίας](#) του EIT για την περίοδο 2021-2027 καθορίζει τους στόχους, τις κύριες δράσεις, τον τρόπο λειτουργίας, τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο. Το 2021:

- Το EIT υπέγραψε συμφωνίες επιχορήγησης με οκτώ υφιστάμενες κοινότητες γνώσης και καινοτομίας (στο εξής: ΚΓΚ) αξίας 357,5 εκατ. EUR.
- 1 006 άτομα αποφοίτησαν από μεταπτυχιακά και διδακτορικά προγράμματα του EIT.

- 32 νεοφυείς επιχειρήσεις δημιουργήθηκαν από σπουδαστές που συμμετέχουν σε προγράμματα του EIT και 101 νεοφυείς επιχειρήσεις προέκυψαν από έργα καινοτομίας του EIT.
- 1 378 νεοφυείς επιχειρήσεις έλαβαν στήριξη από τις ΚΓΚ.
- Δρομολογήθηκε η [πρωτοβουλία ανάπτυξης ικανοτήτων καινοτομίας για την τριτοβάθμια εκπαίδευση](#).

Το πρόγραμμα εργασίας για την περίοδο 2021-2022 περιλαμβάνει 210 θέματα που στοχεύουν ειδικά στη **διεθνή συνεργασία** (περίπου το 20 % του συνόλου των θεμάτων). Σε αυτά περιλαμβάνεται η φιλόδοξη [πρωτοβουλία για την Αφρική](#), ύψους 350 εκατ. EUR, με προσκλήσεις υποβολής προτάσεων συνεργατικής έρευνας στους τομείς της δημόσιας υγείας, της πράσινης μετάβασης και της καινοτομίας και τεχνολογίας.

Έως το τέλος του 2021 διενεργήθηκαν **διαπραγματεύσεις για τη σύνδεση** με 18 χώρες εκτός ΕΕ, 9 εκ των οποίων έχουν ήδη ολοκληρωθεί και παράγουν έννομα αποτελέσματα. Η αξιολόγηση των υποψηφίων προς σύνδεση χωρών για τη συμμετοχή σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων που καλύπτονται από το [άρθρο 22 παράγραφος 5](#) του κανονισμού για το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» πραγματοποιήθηκε το 2021. Οι εν λόγω εργασίες θα παράσχουν πληροφορίες σχετικά με τη χρήση των περιορισμών στα προγράμματα εργασίας του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» κατά τα επόμενα έτη.

Η **ανοικτή επιστήμη** έχει καταστεί ο τρόπος εργασίας του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη». Με τη δρομολόγηση των πρώτων προσκλήσεων υποβολής προτάσεων, οι πρακτικές ανοικτής επιστήμης λαμβάνονται πλέον υπόψη κατά την αξιολόγηση των προτάσεων έργων (στο πλαίσιο των κριτηρίων «αριστείας» και «ποιότητας και αποτελεσματικότητας της υλοποίησης»).

Το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» ενίσχυσε τους κανόνες για την **ισότητα των φύλων**, συμπεριλαμβανομένου ενός νέου κριτηρίου επιλεξιμότητας που εφαρμόζεται από το 2022. Όλοι οι δημόσιοι φορείς, οι ερευνητικοί οργανισμοί και οι φορείς τριτοβάθμιας εκπαίδευσης στα κράτη μέλη ή στις συνδεδεμένες χώρες πρέπει να εφαρμόζουν σχέδιο για την ισότητα των φύλων ώστε να είναι επιλέξιμοι για χρηματοδότηση.

3.2. Ανάλυση δεδομένων παρακολούθησης — Δρομολογηθείσες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων¹

Το 2021 δρομολογήθηκαν περισσότερες από εκατό προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και άλλες δράσεις στο πλαίσιο του προγράμματος εργασιών του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2021-2022:

- **Ο πυλώνας 1 — Επιστήμη αριστείας** είχε 15 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και 7 προσκλήσεις για άλλες δράσεις που στηρίζουν την έρευνα αιχμής και τις ρηξικέλευθες επιστημονικές ιδέες (3 δισ. EUR).
- **Ο πυλώνας 2 — Παγκόσμιες προκλήσεις και ευρωπαϊκή βιομηχανική ανταγωνιστικότητα** είχε 42 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (5,3 δισ. EUR)

¹ Πηγή: Δεδομένα της κοινής βάσης ερευνητικών δεδομένων (CORDA) και μεταδεδομένα παρακολούθησης της πολιτικής του Call Passport System (CPS). Προθεσμία: Δεκέμβριος 2021, ημερομηνία λήψης δεδομένων: Ιανουάριος 2022.

και 26 προσκλήσεις για άλλες δράσεις (328 εκατ. EUR) σε έξι διαφορετικές ομάδες².

- Ο **πυλώνας 3 — Καινοτόμος Ευρώπη** είχε 14 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και 8 προσκλήσεις για άλλες δράσεις (1,6 δισ. EUR), οι οποίες αποσκοπούν στη στήριξη της ανάπτυξης ανατρεπτικών καινοτομιών.
- Η **διεύρυνση της συμμετοχής και ενίσχυση του EXE** είχε 5 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων και 4 προσκλήσεις για άλλες δράσεις (266,5 εκατ. EUR).

Ευρωπαϊκές συμπράξεις

Η Επιτροπή δρομολόγησε 23 νέες ευρωπαϊκές συμπράξεις:

- **Έντεκα ευρωπαϊκές συμπράξεις κοινού προγραμματισμού:** 17 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (1,6 δισ. EUR) σχετικά με συμπράξεις κοινού προγραμματισμού, κυρίως στους τομείς των ψηφιακών τεχνολογιών (ομάδα 4) και του κλίματος (ομάδα 5), αλλά και από το πλαίσιο του προγράμματος εργασιών για τις ερευνητικές υποδομές.
- **Έντεκα θεσμοθετημένες ευρωπαϊκές συμπράξεις:** Από τις θεσμοθετημένες ευρωπαϊκές συμπράξεις, η κοινή επιχείρηση «Υπολογιστική υψηλών επιδόσεων» και η κοινή επιχείρηση «Βασικές ψηφιακές τεχνολογίες» δημοσίευσαν τέσσερις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (215 εκατ. EUR).
- **Μία συγχρηματοδοτούμενη ευρωπαϊκή σύμπραξη:** Η **ευρωπαϊκή σύμπραξη για τη βιοποικιλότητα** δρομολόγησε μία πρόσκληση υποβολής προτάσεων: 46 χρηματοδοτικοί οργανισμοί από 34 χώρες έχουν δεσμεύσει συνολικό ποσό άνω των 40 εκατ. EUR.

Αποστολές

Για τις πέντε αποστολές του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη», δρομολογήθηκαν 13 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων (περίπου 541 εκατ. EUR).

Αναμενόμενη συμβολή στις προτεραιότητες της Επιτροπής

Προς το παρόν, η συμβολή του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» στις προτεραιότητες της παρούσας Επιτροπής για την περίοδο 2019-2024 μπορεί να εκτιμηθεί μόνο με βάση τα δεδομένα που συλλέγονται για τις προσκλήσεις υποβολής προτάσεων³:

² Ομάδα CL 1: Υγεία, CL 2: Πολιτισμός, δημιουργικότητα και πολυδευτική κοινωνία, CL3: Πολιτική προστασία για την κοινωνία, CL 4: Ψηφιακές τεχνολογίες, βιομηχανία και διάστημα, CL 5: Κλίμα, ενέργεια και κινητικότητα, CL 6: Τρόφιμα, βιοοικονομία, φυσικοί πόροι, γεωργία και περιβάλλον.

³ Η ανάλυση που ακολουθεί αναφέρεται σε προσκλήσεις υποβολής προτάσεων από την κορυφή προς τη βάση σε ομάδες, σε σχέση με τα θέματα των οποίων διατίθενται επαρκείς πληροφορίες. Εξαιρούνται οι προσκλήσεις από τη βάση προς την κορυφή (π.χ. προσκλήσεις των ΕΣΚ, ΕΣΕ, MSCA) και οι προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για ευρωπαϊκά οικοσυστήματα καινοτομίας, ερευνητικές υποδομές, αποστολές και διεύρυνση και τον EXE. Η ανάλυση αναφέρεται στον

- 33 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων αποσκοπούσαν να συμβάλουν στην **Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία** (περίπου 4 δισ. EUR σε όλες τις ομάδες⁴),
- 29 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων αποσκοπούσαν να συμβάλουν σε μια **Ευρώπη έτοιμη για την ψηφιακή εποχή** (περίπου 2,2 δισ. EUR⁵).

Το 2021 η Επιτροπή [κίνητοποίησε επίσης 123 εκατ. EUR για έρευνα σχετικά με τις παραλλαγές του κορονοϊού](#), όπως ανακοινώθηκε τον Απρίλιο, και σε συμφωνία με το [εκκολαπτήριο HERA](#).

Ποσοστά επιτυχίας⁶

Έως το τέλος του 2021, 64 από τις πλέον των 100 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων είχαν κλείσει και αξιολογηθεί πλήρως. Από τις προσκλήσεις προέκυψαν 7 460 επιλέξιμες προτάσεις για τις οποίες ζητήθηκε συνολική συνεισφορά της ΕΕ ύψους 18,8 δισ. EUR. Παρότι το 66 % των επιλέξιμων προτάσεων υπερέβαινε το όριο ποιότητας, μόνο 1 290 μπορούσαν να επιλεγούν, με αποτέλεσμα το **συνολικό ποσοστό επιτυχίας των επιλέξιμων προτάσεων να ανέλθει στο 17,3 %** για το πρώτο έτος του προγράμματος.

Έως το τέλος του 2021, είχαν ήδη υπογραφεί 19 συμφωνίες επιχορήγησης για συνολική συνεισφορά της ΕΕ ύψους 245,6 εκατ. EUR κατανεμημένη σε διάφορα θεματικά αντικείμενα (βλέπε πίνακα 1). Οι λοιπές επιχορηγήσεις βρίσκονταν ακόμη στο στάδιο της προετοιμασίας.

σφραγιστικό προϋπολογισμό, δηλαδή εξετάζεται ο πλήρης προϋπολογισμός των θεμάτων, παρόλο που τα θέματα ενδέχεται να συμβάλουν σε περισσότερες από μία προτεραιότητες πολιτικής.

⁴ CL 5 (9 προσκλήσεις, 1,4 δισ. EUR, 34,5 % του συνολικού σφραγιστικού προϋπολογισμού), ακολουθούμενη από τις CL 4 (6 προσκλήσεις, 1 δισ. EUR, 26,2 %), CL 6 (8 προσκλήσεις, 976 εκατ. EUR, 24,3 %) και CL 1 (5 προσκλήσεις, 545 εκατ. EUR, 13,5 %).

⁵ CL 4 (7 προσκλήσεις, 978,4 εκατ. EUR, 44,2 % του συνολικού σφραγιστικού προϋπολογισμού), ακολουθούμενη από την CL 5 (7 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων, 643 εκατ. EUR, 29 %).

⁶ Πηγές δεδομένων: CORDA, τελευταία ενημέρωση: Δεκέμβριος 2021, ημερομηνία λήψης δεδομένων: Ιανουάριος 2022.

Θεματικό αντικείμενο	Συνεισφορά της ΕΕ (EUR)	Μέσο ύψος επιχορήγησης (EUR)	Αριθμός υπογεγραμμένων επιχορηγήσεων
Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας (ΕΣΕ)	517 828,75	517 828,75	1
Δράσεις Marie Skłodowska-Curie (MSCA)	150 000,00	150 000,00	1
Ερευνητικές υποδομές	400 000,00	200 000,00	2
Υγεία	88 527 007,06	9 836 334,118	9
Πολιτισμός, δημιουργικότητα και πολυδεκτική κοινωνία	703 796,75	351 898,38	2
Κλίμα, ενέργεια και κινητικότητα	250 000,00	250 000,00	1
Διεύρυνση της συμμετοχής και διάδοση της αριστείας	153 000 000,00	153 000 000,00	1
Μεταρρύθμιση και βελτίωση του ευρωπαϊκού συστήματος Ε&Κ	2 100 000,00	1 050 000,00	2
	245 648 632,56		19

Πίνακας 1: Υπογεγραμμένες συμφωνίες επιχορήγησης ανά θεματικό αντικείμενο

Στις πρώτες επιχορηγήσεις που υπογράφηκαν συμμετέχουν 120 συμμετέχοντες από 28 διαφορετικές χώρες. Με εξαίρεση την ειδική συγχρηματοδοτούμενη δράση [COST](#) (153 εκατ. EUR), το 13,7 % της χρηματοδότησης της ΕΕ θα διατεθεί σε 10 συμμετέχοντες από ΜΜΕ και το 8,5 % θα διατεθεί σε χώρες εκτός ΕΕ. Η τριτοβάθμια εκπαίδευση (37 %) και οι ερευνητικοί οργανισμοί (24 %) έχουν το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετεχόντων.

3.3. «Ορίζων 2020» το 2021⁷

Έως το τέλος του 2021, είχε λήξει η προθεσμία για συνολικά 955 προσκλήσεις υποβολής προτάσεων του προγράμματος «Ορίζων 2020» και είχαν υποβληθεί 283 065 επιλέξιμες προτάσεις, για τις οποίες η συνολική αιτούμενη συνεισφορά από την ΕΕ ανερχόταν σε 473,2 δισ. EUR. Από τις εν λόγω προτάσεις, 33 798 επιλέχθηκαν για χρηματοδότηση, το δε συνολικό ποσοστό επιτυχίας των επιλέξιμων προτάσεων για την επταετία ανήλθε σε 11,9 %. Το 2021 υπογράφηκαν 3 160 συμφωνίες επιχορήγησης συνολικού ύψους 6,1 δισ. EUR, ανεβάζοντας τα συνολικά κονδύλια του προϋπολογισμού της ΕΕ για την περίοδο 2014-2021 σε 68,2 δισ. EUR, από τα οποία ο πυλώνας «Επιστήμη αριστείας» κατείχε το μεγαλύτερο μερίδιο (36,7 %), ακολουθούμενος από τους πυλώνες «Κοινωνικές προκλήσεις» (38,5 %) και «Βιομηχανική υπεροχή» (20,2 %).

Από τους 41 200 διακριτούς δικαιούχους, οι οργανισμοί τριτοβάθμιας εκπαίδευσης παραμένουν η μεγαλύτερη ομάδα αποδεκτών (39,2 % του συνόλου των αποδεκτών), ακολουθούμενοι από τον ιδιωτικό τομέα (28,2 %), ενώ το 16,5 % της χρηματοδότησης του προγράμματος «Ορίζων 2020» διατίθεται στις ΜΜΕ. Μέχρι στιγμής, τα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ έργα στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» έχουν οδηγήσει σε περισσότερες από 151 000 δημοσιεύσεις αξιολογημένες από ομοτίμους, πέραν των 2 600 αιτήσεων για διπλώματα ευρεσιτεχνίας και 1 168 χορηγήσεων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας.

⁷ Πηγή: Δημόσιος πίνακας δεικτών του προγράμματος «Ορίζων», πίνακας δεικτών προτάσεων Ε&Κ και βασικοί δείκτες επιδόσεων. Τελευταία ενημέρωση: Δεκέμβριος 2021, ημερομηνία λήξης δεδομένων: Ιανουάριος 2022.

3.4. Διάδοση και εκμετάλλευση

Διάφορες δραστηριότητες στήριξαν τη διάδοση και εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων των έργων Ε&Κ.

- Νέα χαρακτηριστικά για τον χαρακτηρισμό των αποτελεσμάτων προστέθηκαν στην [πλατφόρμα αποτελεσμάτων του προγράμματος «Ορίζων»](#) και 500 νέα βασικά εκμεταλλεύσιμα αποτελέσματα από τα προγράμματα-πλαίσια αναφορτώθηκαν από τους δικαιούχους.
- Η πρωτοβουλία [Horizon Results Booster](#) παρείχε στοχευμένες υπηρεσίες διάδοσης και εκμετάλλευσης στους δικαιούχους.
- Το [CORDIS](#) διέδωσε τα αποτελέσματα των χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ έργων Ε&Κ. Απευθύνθηκε σε επαγγελματίες του τομέα για την προαγωγή της ανοικτής επιστήμης, τη δημιουργία καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών και τόνωσε την ανάπτυξη σε ολόκληρη την Ευρώπη. Επιπλέον, παρήγαγε σειρά επίκαιρων πολύγλωσσων συντακτικών προϊόντων.
- Το νέο [εργαλείο χαρτογράφησης συνεργειών H2020-Interreg](#) ενσωματώνει δεδομένα από έργα που χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020» και της 4ης πρόσκλησης υποβολής προτάσεων του προγράμματος «Interreg Central Europe». Αυτό συμβάλλει στη δημιουργία γεωγραφικών και θεματικών αντιστοιχιών, υποδεικνύοντας πιθανές συνέργειες σε περιφερειακό επίπεδο.
- Αναπτύχθηκαν νέοι πίνακες δεικτών για τον [πίνακα δεικτών του προγράμματος «Ορίζων»](#), οι οποίοι παρέχουν δεδομένα στο πλαίσιο διαφόρων προγραμμάτων-πλαisiών.
- Μηνιαίες δημοσιεύσεις των στοιχείων του προγράμματος «Ορίζων 2020» τέθηκαν στη διάθεση των κρατών μελών και των συνδεδεμένων χωρών (τα στοιχεία του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» κατέστησαν διαθέσιμα από τον Αύγουστο του 2021).
- Η [πρωτοβουλία «Ευρωπαϊκά δεδομένα για την πολιτική έρευνας και καινοτομίας»](#) συνεχίστηκε, εστιάζοντας στα μικροδεδομένα που χρηματοδοτούνται με εθνικά κονδύλια.
- Στο πλαίσιο της νέας [στρατηγικής διάδοσης και εκμετάλλευσης του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»](#), εγκρίθηκε το σχέδιο δράσης διάδοσης και εκμετάλλευσης για την περίοδο 2021-2022.
- Το πρόγραμμα [Innovation Radar](#), το οποίο προσδιορίζει χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ έργα Ε&Κ υψηλού δυναμικού, επεκτάθηκε σε ολόκληρο το πρόγραμμα-πλαίσιο το 2021.

Παραδείγματα συγκεκριμένων δραστηριοτήτων για τη στήριξη της διάδοσης και της εκμετάλλευσης των αποτελεσμάτων των προγραμμάτων-πλαisiών σε θεματικούς τομείς είναι:

- Η [πρωτοβουλία «Blue Invest»](#) παρείχε βοήθεια και πρόσβαση σε επενδύσεις για διάφορες νεοφυείς επιχειρήσεις και ΜΜΕ στον τομέα της ναυτιλίας, πολλές από τις οποίες είχαν αναπτύξει υπηρεσίες και προϊόντα στο πλαίσιο προηγούμενων προγραμμάτων-πλαisiών.
- Η προώθηση συμπληρωματικών πόρων ενωσιακής χρηματοδότησης στο πλαίσιο του [Ταμείου Εσωτερικής Ασφάλειας](#), του [Μέσου Χρηματοδοτικής Στήριξης για τη Διαχείριση των Συνόρων και την Πολιτική Θεωρήσεων](#) και του [μέσου χρηματοδοτικής στήριξης για τον εξοπλισμό τελωνειακών ελέγχων](#) με σκοπό την αφομοίωση των ερευνητικών αποτελεσμάτων στον τομέα της ασφάλειας.

3.5. Εις βάθος ανάλυση: Σύντομες ενημερώσεις και άλλες μελέτες σχετικά με την παρακολούθηση του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»

Συνεισφορά της ενωσιακής χρηματοδότησης για την E&K στην έρευνα που σχετίζεται με τη νόσο COVID-19

Η [εν λόγω ανάλυση](#) κατέδειξε ότι η ενωσιακή χρηματοδότηση για την E&K συνεισέφερε στην παραγωγή περίπου 3 000 ερευνητικών μελετών σχετικά με τη νόσο COVID-19. Οι εν λόγω μελέτες προέρχονται από όλα σχεδόν τα τμήματα των προγραμμάτων-πλαisiών, αλλά το πρόγραμμα για την υγεία, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Έρευνας και οι δράσεις Marie Skłodowska Curie αντιπροσωπεύουν περίπου το 80 % αυτών. Το 56 % των δημοσιεύσεων ήταν από κοινού επιστημονικές δημοσιεύσεις στο πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας.

Η ανάλυση προσδιόρισε ενδεικτικά τις σημαντικότερες ανακαλύψεις στις οποίες συνέβαλε η ενωσιακή χρηματοδότηση για την E&K, καθώς και την έρευνα σχετικά με προηγούμενες επιδημικές εξάρσεις του κορονοϊού στην οποία βασίζεται η καταπολέμηση της τρέχουσας πανδημίας.

Ανάλυση τεκμηριωμένης παγκόσμιας δράσης για το κλίμα

Τα αποτελέσματα της [εν λόγω ανάλυσης](#) καταδεικνύουν ότι η ενωσιακή χρηματοδότηση (7ο πρόγραμμα πλαίσιο και πρόγραμμα «Ορίζων 2020») συνέβαλε σε περισσότερες από 2 500 δημοσιεύσεις που αναφέρονται στις τέσσερις εκθέσεις του έκτου κύκλου αξιολόγησης της Διακυβερνητικής Επιτροπής για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) (11,5 % του συνόλου των παραπομπών). Όσον αφορά τις δημοσιεύσεις που συντάχθηκαν, από κοινού ή μη, από ερευνητές από τα κράτη μέλη και τις συνδεδεμένες χώρες, το εν λόγω ποσοστό ανέρχεται σε 21,5 %. Όσον αφορά την [τελευταία έκθεση](#), το 14 % των παραπομπών στηρίχθηκαν από ενωσιακή χρηματοδότηση.

Για τη στήριξη της [Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας](#), η Επιτροπή δημοσίευσε το 2020 την τελευταία και μεγαλύτερη πρόσκληση υποβολής προτάσεων του προγράμματος «Ορίζων 2020». Η πρόσκληση αξίας 1 δισ. EUR προσέλυσε 1 550 προτάσεις, στις οποίες συμμετείχαν 28 000 αιτούντες, επιλέχθηκαν δε 73 έργα (1 778 αιτούντες) για χρηματοδότηση. Επιλέχθηκαν οργανώσεις από 75 χώρες για τη λήψη χρηματοδότησης. Το 38 % των επιτυχών συμμετεχόντων προέρχεται από τον ιδιωτικό τομέα και περίπου οι μισοί από αυτούς είναι ΜΜΕ. Η Επιτροπή δρομολόγησε [πιλοτική έρευνα για τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής](#) με σκοπό τη συλλογή δεδομένων για την αξιολόγηση των αναμενόμενων οφελών από την εν λόγω πρόσκληση.

Αποτελέσματα της μελέτης αξιολόγησης

Στο πλαίσιο της τελικής εκ των υστέρων αξιολόγησης του προγράμματος «Ορίζων 2020» δρομολογήθηκε σειρά μελετών αξιολόγησης. Το 2021, ολοκληρώθηκαν τρεις μελέτες επί συγκεκριμένων πτυχών του προγράμματος «Ορίζων 2020» σχετικά με τομείς εστίασης, την πολιτική ανοικτής πρόσβασης και το σύστημα αξιολόγησης προτάσεων.

3.6. Εφαρμογή και παρακολούθηση του προγράμματος Ευρατόμ

Τον Μάιο του 2021, το Συμβούλιο εξέδωσε κανονισμό σχετικά με τη θέσπιση προγράμματος έρευνας και κατάρτισης της Ευρατόμ για την περίοδο 2021-2025. Η Επιτροπή ενέκρινε προγράμματα εργασιών για:

α) Πυρηνικές άμεσες δράσεις που υλοποιούνται από το JRC

Το JRC δημοσίευσε 105 άρθρα σε περιοδικά αξιολογημένα από ομοτίμους και 22 σε μονογραφίες/άλλα περιοδικά, συνέταξε από κοινού 7 έγγραφα πολιτικής και δημοσίευσε 6 εκθέσεις επιστημονικών στοιχείων για τη χάραξη πολιτικής, 89 τεχνικές εκθέσεις και 2 συμβολές στην εκπόνηση προτύπων. Τα τεχνικά αποτελέσματα περιλαμβάνουν 13 υλικά αναφοράς, μεθόδους και μετρήσεις, 17 τεχνικά συστήματα και 8 επιστημονικές βάσεις δεδομένων και σύνολα δεδομένων.

Το JRC διοργάνωσε 14 μαθήματα κατάρτισης για τα κράτη μέλη και την Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή της [οδηγίας για τα βασικά πρότυπα ασφάλειας](#) και την υποστήριξη των ικανοτήτων του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενέργειας και των κρατών μελών όσον αφορά τις πυρηνικές διασφαλίσεις και την πυρηνική ασφάλεια.

Στον τομέα των πυρηνικών διασφαλίσεων, το JRC παρείχε τεχνική υποστήριξη σε επιθεωρήσεις, λειτούργησε το επιτόπιο εργαστήριο της Ευρατόμ στη Γαλλία και ανέλυσε πυρηνικά υλικά. Ανέπτυξε επίσης βελτιωμένες αναλυτικές μεθόδους και παρείχε υποστήριξη στην αξιολόγηση από ομοτίμους της προσομοίωσης ακραίων καταστάσεων των πυρηνικών εγκαταστάσεων στη Λευκορωσία και την Τουρκία.

β) Έμμεσες δράσεις του προγράμματος Ευρατόμ (επιχορηγήσεις)

Οι επιχορηγήσεις Ευρατόμ χρηματοδοτούν την έρευνα στον τομέα της ενέργειας σύντηξης και της πυρηνικής σχάσης. Η έρευνα για τη σχάση καλύπτει την πυρηνική ασφάλεια, την πυρηνική προστασία, τη διαχείριση ραδιενεργών αποβλήτων και την ακτινοπροστασία, τις εφαρμογές εκτός της ηλεκτροπαραγωγής και την εκπαίδευση και κατάρτιση. Για την έρευνα στον τομέα της σχάσης, η συνεισφορά της ΕΕ έχει καθοριστεί σε 99,9 εκατ. EUR για την περίοδο 2021-2022.

Η Επιτροπή διέθεσε επιχορήγηση ύψους 547 εκατ. EUR για την υλοποίηση της συγχρηματοδοτούμενης ευρωπαϊκής σύμπραξης για την έρευνα στον τομέα της σύντηξης κατά την περίοδο 2021-2025.

4. ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ 2022

Το 2022 θα καταρτιστεί και θα εγκριθεί το κύριο **πρόγραμμα εργασιών** του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» για την περίοδο 2023-2024. Επιπλέον, έχουν προγραμματιστεί περαιτέρω προπαρασκευαστικές ενέργειες και η κατάρτιση του **στρατηγικού σχεδίου για την περίοδο 2025-2027**.

Το 2022 η Επιτροπή θα συνεχίσει να διεξάγει **δραστηριότητες επικοινωνίας** σχετικά με το πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη», ανακοινώνοντας την έναρξη του προγράμματος εργασιών για την περίοδο 2023-2024 μέσω της προβολής στα μέσα ενημέρωσης και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Η Επιτροπή θα προβάλλει επίσης την έναρξη της ανάπτυξης του στρατηγικού σχεδίου μέσω δραστηριοτήτων επικοινωνίας που θα απευθύνονται στα ενδιαφερόμενα μέρη και τους πολίτες.

Η Επιτροπή θα επιδιώξει τη συμμετοχή των πολιτών μέσω πολυάριθμων πρωτοβουλιών, όπως ο [διαγωνισμός της ΕΕ για νέους επιστήμονες](#), το [πilotικό έργο «Νέοι παρατηρητές» στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη»](#) και το ERA4You, για να αυξήσει την ευαισθητοποίηση και να ξεκινήσει τον διάλογο για τα έργα E&K της ΕΕ. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να επικοινωνεί με τα ενδιαφερόμενα μέρη σχετικά με τις αποστολές και τις συμπράξεις, επικοινωνώντας με μια όλο και πολυπληθέστερη κοινότητα για την αντιμετώπιση ορισμένων από τις πιο πιεστικές προκλήσεις της Ευρώπης.

Η Επιτροπή θα διοργανώσει τις [Ημέρες E&K 2022](#), φέρνοντας σε επαφή φορείς χάραξης πολιτικής, ερευνητές, επιχειρηματίες και το ευρύ κοινό για να συζητήσουν και να διαμορφώσουν το μέλλον της E&K στην Ευρώπη.

Τέλος, η Επιτροπή θα αναδείξει τον ρόλο της ΕΕ ως παγκόσμιου παράγοντα μέσω της προώθησης του θεματολογίου για την E&K της ΕΕ για τη Μεσόγειο, του κοινού θεματολογίου ΕΕ-Αφρικανικής Ένωσης για την καινοτομία και του [ανοικτού φόρουμ EuroScience](#).